

"Wilfe var Khaleds första nalle. Han är stjärnan i ett populärt barnprogram i Syrien. Alla kollar. När vi åkte över Medelhavet sa vi till Khaled att nallen skulle sova en liten stund och att vi skulle hämta honom sedan. Han godtog förklaringen till slut, och han sov väldigt gott när han till slut fick tillbaka den", säger Jamil Adar, som flytt med sin familj från Syrien till Sverige.

Så spårar paketdetektiverna väskorna som är fulla av liv

På Medelhavets trånga flyktingbåtar finns inte plats för någon packning. Det här är berättelsen om vad som händer med flyktingarnas resväskor.

Text Anna Liljemalm Foto Linn Bergbrant

Den så kallade Turkiethyllan är en ny företeelse på Postnords paketcentral. Helt plötsligt började det dyka upp så många väskor från Turkiet att man tvingades bygga ett nytt hyllsystem för att hålla ordning på dem.

Väskornas väg - från Homs till Oxelösund

Homs. Familjen Adar packar två resväskor fulla och flyr till grannlandet Jordanien. Väskorna innehåller kläder, barnkläder, barnböcker, leksaker, viktiga papper, foton och gamla presenter. Sonen Khaled håller hårt i sin ljusgrå nalle.

Jordanien. Väskorna packas igen. Eftersom Ayman föds i Jordanien innehåller väskorna nu båda barnens tillhörigheter. Resväskorna checkas in och flygs till Turkiet.

Turkiet. Familjen hämtar ut sina väskor och gör sig hemmastadda. De bestämmer sig till slut för att försöka ta sig till Sverige, men får veta att det inte går att ha med sig resväskor på båten över Medelhavet. Resväskorna lämnas kvar i Turkiet. De får med sig det mest nödvändiga i en ryggsäck, men den blir kvar på båten och försvinner.

Sverige. En vän får i uppdrag att skicka resväskorna till familjen som nu fått en tillfällig adress i Oxelösund. Så småningom dyker de upp med posten. Den ena väskan är skadad, men innehållet är intakt.

SYRIEN, MARS 2011

Apotekaren Jamil Adar och hans familj lever ett bra liv i Homs. När revolutionen startar och bomberna börjar regna från himlen försöker han intala sig själv att det bara är tillfälligt. Hans fru som arbetar som röntgenläkare, märker snart att inget är som vanligt. Skadade regimkritiker som söker vård dödas av militärer så fort de försöker sätta sin fot på sjukhuset. Somliga patienter smugglas in och opereras i smyg, vilket ytterligare retar upp makt-havarna. Sjukhusen blir så småningom en viktig måltavla och regimen övergår till att bomba sjukhus efter sjukhus. Patienterna vänder sig till andra yrkesgrupper, som till exempel apotekare.

– Plötsligt hade jag mängder av skadade i mitt apotek. De ville att jag skulle lägga om bandage och utföra andra behandlingar. Det var ju mitt arbete att hjälpa folk och göra dem friska. Jag kunde inte hindra det. Men regeringen blev så klart förbannad, säger Jamil Adar.

Ätt är efter de första bomberna lever både han och hans fru under dödsshot. Jamil Adar packar en ryggsäck med två par t-shirts, ett par byxor och en pyjamas till sig själv. Han räknar med att klara sig med två ombyten för att ta sig till grannlandet Jordanien. Han ska köpa mer kläder när han kommer fram. Det var ju bara kläder. Sonen är han dock noggrannare med. Två resväskor fylls med hans leksaker, barnböcker och klädesplagg. Självt är tvååriga Khaled mest mån om att få med sig sin ljusgrå nalle i röd t-shirt som är döpt till Wilfie efter huvudpersonen i en syrisk tecknad film. I resväskorna ryms också viktiga papper, Khaleds allra första skor, foton och gamla presenter. Som till exempel ett stetoskop som Jamil köpt till sin fru Najja för att stötta henne medan hon studerade på läkarlinjen.

På plats i Jordanien försöker de söka jobb, men det är svårt. De är långt ifrån de enda flyktingarna. Jamil Adar bestämmer sig därför för att byta bana och börjar arbeta för FN:s flyktingorgan UNHCR i stället.

Ett par år efter att de installerat sig ska Jamil på ett möte i Turkiet. På flygplatsen får han ett oväntat besked.

– Jag hade ett syriskt pass och de berättade att de försökte reducera mängden syriska medborgare i Jordanien. De som lämnade landet var inte välkomna tillbaka. Vi kunde inte leva så. Jag och min fru bestämde oss för att resa båda två, säger han.

Återigen packas resväskorna. Den här gången också med den yngsta sonens tillhörigheter. Ayman har fötts i Jordanien och är bara fem månader gammal.

Jamil Adar beskriver tiden i Turkiet som svår. Han får inte behålla sitt gamla jobb och är ständigt på desperat jakt efter ett nytt. Det är då han kommer på en idé. Under hela hans uppväxt jobbade pappan för Volvo Scania i Syrien. Han reste till Sverige ibland och när han kom hem berättade han för sina barn om hur vänligt och strukturerat det var. Att få bo i det där landet är Jamil Adars dröm.

– Efter sju månader insåg jag att det inte fanns något lagligt sätt. Jag var tvungen att ta mig till Sverige illegalt. Det var det svåraste beslutet jag fattat i hela mitt liv. Jag hade ju hört om den farliga vägen till Europa. Jag hade försökt hålla min familj ifrån det, men till slut fanns inget annat sätt. Vi var tvungna att göra det, säger Jamil Adar.

Han har hört om smugglare som dödade människor, tog alla familjens pengar eller sexuellt utnyttjade kvinnor. Nu är det hans uppdrag att hitta en bra smugglare och valet faller på en man med svenskt medborgarskap. Jamil och hans familj får veta att de ska resa med en stor båt, 16 meter lång och med två våningar. Resan till Grekland ska ta 45 minuter. Det kostar 7500 euro, ungefär 73 000 svenska kronor. Det är nästan allt de har. Smugglaren meddelar att de inte får ta med sig några resväskor, bara en ryggsäck. Jamil är rädd att Khaled ska tappa sin nalle, Wilfie, i havet.

– Jag och min fru sa att nallen skulle sova en liten stund och att vi skulle hämta honom sen, säger Jamil Adar.

Resväskorna lämnas kvar hos en vän till familjen i Istanbul. Så fort de har fått uppehållstillstånd i Sverige ska de flyga ner och hämta hem sina väskor eller skicka dem via posten.

Det kunde väl inte vara så svårt?

SVERIGE, SEPTEMBER 2015

Ien lagerlokal på en hemlig plats i södra Sverige trängs vinterdäck med laserskrivare, klädesplagg och digitalkameror. Personalen vänder och vrider på paketen och knappar in långa sifferkombinationer i sina datorer.

Här hamnar alla paket som landets brevåreare av någon anledning misslyckats med att dela ut. Ofta hade adresslappen trillat av helt, vilket gjort det smudd på omöjligt att spåra mottagaren. Helt omöjligt är det dock inte. Enligt postlagen har

“Väskorna började dyka upp ungefär samtidigt som den där pojken spolades upp på stranden i Turkiet”, säger paketdetektiven Patrik Lindblad.

paketdetektiven på enheten för skadade och adresslösa paket laglig rätt att öppna andra människors paket i jakt på detaljer som kan hjälpa till att spåra mottagaren. Om personen har ett ovanligt namn kan det räcka med de uppgifterna för att lösa mysteriet. Paket med en tydlig företagslogga skickas direkt tillbaka till bolagets returadress.

– Varje dag skickar svenskarna 350 000 paket till och från varandra så det är inte konstigt att det blir fel ibland. Några hundra om dagen hamnar här. Det är bara en promissa av allt som skickas, säger Magnus Nicklasson som är chef för enheten.

Sedan e-handeln tog fart har antalet paket i landet ökat väsentligt. Från att ha beställt en del kläder via postorder började svenskarna plötsligt beställa allt ifrån vinterdäck till sängar, bokhyllor och cyklar.

När de första resväskorna dyker upp på enheten är det ingen som höjer på ögonbrynen. Det händer ibland att svenskar som varit på utlandsresa shoppat lite extra och skickar en väska eller två med posten. Men nu kommer fler väskor. Till slut har mer än hundra resväskor anlänt till enheten. Väskorna saknar adresser, men de har varsin liten märkning från flygbolaget.

Paketdetektiven Patrik Lindblad känner igen bokstäverna från sina semesterresor till varmare breddgrader. Set med pricken ovanför är utan tvekan en turkisk bokstav. Han och hans kollegor börjar vrida och vända på väskorna. De konstaterar snart att samtliga resväskor skickats från samma land.

Varför då?

De här väskorna innehåller sällan saker av stort ekonomiskt värde, men affektionsvärdet är enormt. Det är människors sista ägodelar.

Paketdetektiven Patrik Lindblad.

1. Under många år hade Khaled svårt att somna. Ett kassetband med barnvisor var det enda sättet att få honom att slappna av. I dag sover han lite bättre.
2. Khaleds skolbok från hans år i Turkiet.
3. Väskor på paketcentralen väntar på sina ägare. Här får de stå i max sex månader.

TURKIET, APRIL 2015

Femåriga Khaled är glad. Han ska få åka båt. Det har han aldrig gjort förut.

Pappa Jamil Adar är nervös. På stranden finns bara ett enda hus och människor med vapen uppmanar dem att gå ned till vattenbrynet och vänta på båten. När den kommer får Jamil en chock.

– Det var en liten fiskbåt och den var väldigt gammal. Det var inte vad smugglaren hade lovat. En man sa åt mig att jag var tvungen att resa. Jag sa: ”Nej, vi åker hem i stället”. Då satte han vapnet i nacken på mig. Jag såg på min fru med en blick som sa förlåt. Vi tog varsitt barn och klev ombord, säger han.

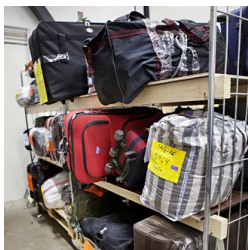
Styrningen på båten är trasig. När de ska svänga till höger ropar kaptenen att alla ska ställa sig på styrbords sida. I vänstersvängarna flyttar alla åt babord. Nästan alla andra ombord är pojkar och unga män. Precis innan de anländer till den grekiska stranden hör de en högljudd smäll och båten lutar så mycket att den är nära att kantra. De har krockat med en sten och kaptenen informerar om att de nu måste simma de sista 500 meterna.

– Det var så mörkt och jag såg ingenting. Jag höll hårt i min fru. Hon hade Ayman, och Khaled höll min hand. Vi var sist kvar på båten. Barnen kunde inte simma och jag bad honom köra oss tillbaka till Turkiet. Då vände han sig mot min fru, ryckte Ayman ur hennes händer och kastade honom i vattnet. ”Nu kommer du att simma”, sa han och tittade på mig. Jag har aldrig varit så rädd. Han var så liten, jag trodde han skulle försvinna i mörkret, säger Jamil Adar.

Kort därpå kastas även Khaled i havet. Mamma Najia hoppar panikartat efter. En kvart senare står alla fyra på stranden. Vålbehållna, men blöta och kalla. Tillsammans med de andra flyktlingarna börjar de gå för att leta upp ett bostadshus. Hela ön visar sig bestå av berg och vassa stenar. De

I mitt hemland hade jag en jättestor garderob med massor av kläder, men det är fascinerande hur lite man egentligen behöver. Det viktigaste är att vi är tillsammans..

Jamil Adar.

unga killarna är snabbare och försvinner snart ur sikte.

Jamil blir plägsamt medveten om att ryggsäcken med vatten, mat och kläder till barnen har glömts kvar på båten i tumultet som uppstod. Även identitetshandlingar och arbetsintyg är borta.

– Vi gick i timmar. Hela tiden letade jag efter tomma vattenflaskor. När vattenflaskor blivit liggande i solen bildas små droppar vatten i botten av flaskorna. Jag hittade kanske åtta flaskor som alla innehöll lite. Barnen fick varannan och till slut såg vi ett hus. Jag knackade på dörren, gav Ayman till personen som öppnade och föll ned på golvet. Jag hade vattenbrist och hade inte ätit på väldigt länge, säger Jamil Adar.

Den äldre damen som öppnar dörren lagar mat till familjen och låter dem sova kvar. Dagen därpå hämtas de av kustbevakningen och kan fortsätta sin resa mot Sverige via Serbien, Ungern, Schweiz och Danmark.

Fem månader tar det. Sedan är de framme och så småningom får de en tillfällig adress i Oxelösund.

Den äldsta sonen frågar efter sin nalle, men familjen kan inte flyga förrän de har fått sina uppehållstillstånd. I stället väljer de att skicka efter sina väskor. Deras vän i Istanbul får i uppdrag att uppsöka ett turkiskt postkontor och fylla i alla lappar. Sedan är det bara att vänta.

SVERIGE, NOVEMBER 2016

Den lilla paketenheten har blivit fortsatt överöst med resväskor från Turkiet. För att få plats med allihop, och samtidigt få en bättre överblick, hade personalen låtit inrätta ett helt nytt hylsystem.

Magnus Nicklasson och Patrik Lindblad går före och visar. Ett 50-tal färgglada resväskor, plastkassar och kartonger ligger i prydliga rader. Orange och gula lappar skvallrar om när väskorna anländer till enheten. Om det behövs öppnas väskan och paketdetektiverna antecknar kort innehåll. På så sätt är väskan sökbar om kunden hör av sig. De har också tillåtelse att klippa läsen.

– De här väskorna innehåller sällan saker av stort ekonomiskt värde, men affektionsvärdet är enormt. Det är människors sista ägodelar. Kläder, så klart, men det kan också vara bröllopsfoton och vigselringar. Vi har sett något enstaka pass. Ibland handlar det om släktkänoder, säger Patrik Lindblad.

Att väskorna över huvud taget kommer till enheten och inte direkt hem till familjerna tycker paketdetektiverna är synd. En viktig del av förklaringen sitter i frakthandlingarna. I och med att väskorna kommer från länder utanför EU måste de fyllas. Det betyder att avsändaren måste fylla i en hög med papper.

– Man måste trycka rejält med pennan för att det ska gå igenom alla papper. Ibland finns det bara text på första pappret, men ingenting på de två under och då har vi ingen adress. Ett annat problem är att man klistrar adressen på tygväskan, men den glider snabbt av, säger Patrik Lindblad.

– Ibland skriver folk en påhittad adress också och då är det så klart väldigt svårt för oss. En del kanske inte ens har kommit fram till Sverige, säger Magnus Nicklasson.

Han önskar att fler visste att väskorna fanns hos dem och berättar att de har förlängt handläggningstiden. Vanligtvis kasseras paketens innehåll efter några månader om ingen efteröker dem. Resväskorna sparas i ett halvår. Att flyktlingarna är extra svåra att lokalisera hänger också ihop med att de inte finns registrerade på nummerupplysningsajter som Ratsit eller Eniro. De saknar även svenskt personnummer. Paketdetektiverna är helt beroende av att flyktlingarna själva hör av sig till Postnords kundtjänst och efterfrågar sina väskor.

– Jag hoppas att fler hör av sig nu när vi berättar detta. Det är nog inte så lätt att veta var man ska leta, men vi vill väldigt gärna att väskorna ska komma till rätta, säger Magnus Nicklasson.

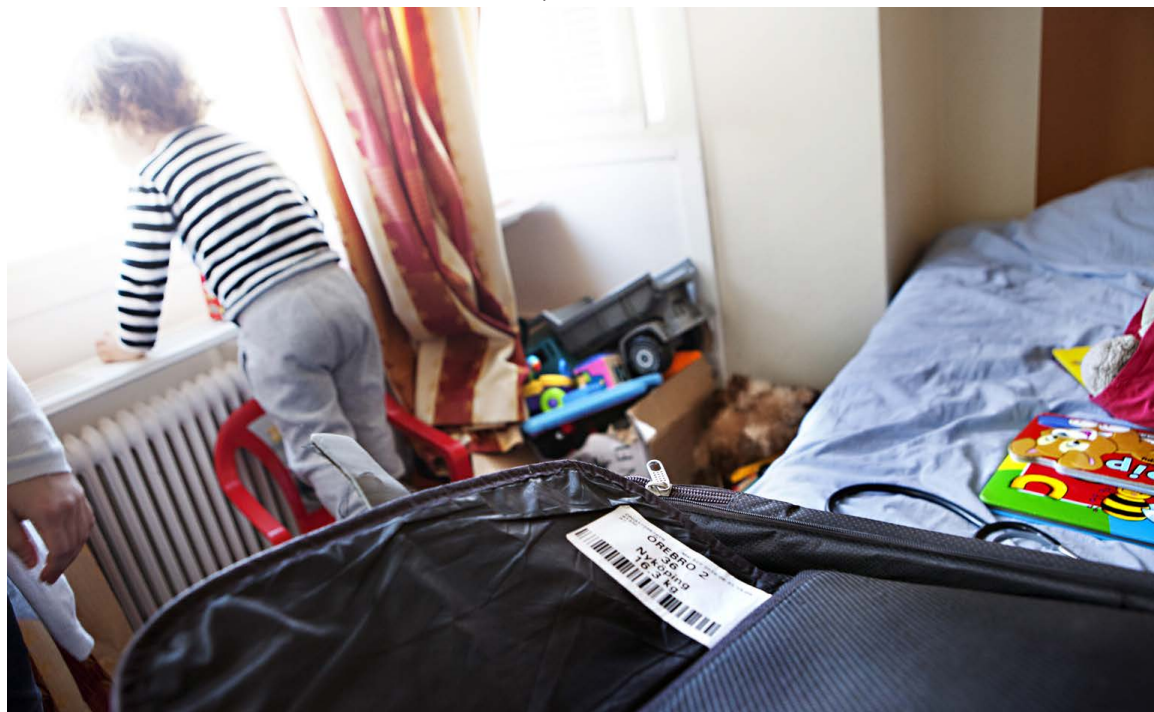
SVERIGE, NOVEMBER 2015

Efter ett tips från en kompis nämner Jamil Adar sina väskor försvunna hos Postnord.

Så småningom får han ett efterlängtat telefonsamtal. Det visar sig att en av väskorna finns att hämta ut på Ica och kort därpå får den äldsta sonen tillbaka sin nallebjörn.

Familjen kontaktar Postnord igen och ger ett signalement på den andra väskan, vilket lär ha blivit ett förhållandevis enkelt uppdrag för paketdetektiverna. Det är nog inte många andra väskor som innehåller ett stetoskop.

När vi nu träffar familjen i deras lilla temporära hem i Oxelösund tar de fram väskorna och visar oss. Khaled, som har hunnit fylla sju, och tvååriga Ayman klätt

Jamil och Najia Adar berättar om familjens minnen som har hittat fram till Oxelösund.

1. "Vi packade mängder av barnböcker, de flesta är på engelska. Men böcker är tunga. Man kan inte gå runt och bära på dem."
2. "När vi åkte över Medelhavet sa vi till Khaled att nallen skulle sova en liten stund och att vi skulle hämta honom sen."

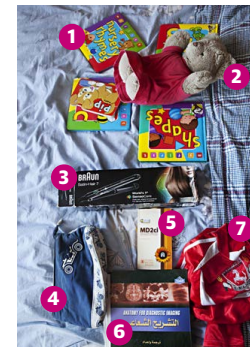
3. "Plattången var en av de allra första presenterna som jag köpte till min fru när vi bodde i Syrien."

4. (Necessär) "Vi packade bara det absolut nödvändigaste till bätresan. Allt som inte var livsnödvändigt prioriterades bort."

5. (Termometer) "Att barnen mår bra har alltid varit det viktigaste."

6. "Jag läser ibland för att färska upp minnet. Jag drömmer om att få jobba igen. De har sagt att det kan ta fem år, men jag kan vänta." (Najia om sin läkarbok).

7. "Jag spelade fotboll i Syrien och jag köpte den här till äldsta sonen. Han var bara två år gammal då. När vi kom till Sverige hade vi nästan inga kläder och fick handla på second hand. Vi blev väldigt glada när vi fick tillbaka våra egna plagg. Det sitter så mycket minnen i kläder."

rar upp och ned på sängen i det cirka 20 kvadratmeter stora rummet. Föräldrarna radar upp massor av barnböcker, kläder och gamla minnen på sängen. Ett gammalt kassetband som de tidigare använde för att Khaled skulle somna, till exempel. De hittar också en skolbok från hans år i Turkiet. Han har ritat en teckning. Bredvid står det "utmärkt" med en tillhörande smiley.

Vi ber Jamil Adar välja ut den sak som han är allra gladast över att ha fått tillbaka och han sträcker sig direkt efter en plattång som han gav sin fru i present i Syrien. Självtvekar hon och plockar sedan upp äldsta

Ayman, 2 år, i sitt tillfälliga hem. En dubbelsäng och en väningssäng upptar nästan hela familjens rum på flyktlingboendet. I övrigt ryms bara ett bord och någon enstaka stol.

sonens första fotbollströja. Därefter väljer hon ytterligare en sak. Sin läkarbok.

– Jag läser ibland för att färska upp minnet. Jag studerar svenska i Nyköping också. Jag drömmer om att få jobba igen. De har sagt att det kan ta fem år, men jag kan vänta, säger hon.

Av sjukhuset i Homs som var hennes tidigare arbetsplats återstår i dag bara ruiner. Hela sjukhusbyggnaden bombades och det ser likadant ut i många städer i landet. I några syriskas städer finns varken sjukhus eller läkare kvar. Organisationen Läkare för mänskliga rättigheter, PHR, har räknat ut att minst 738 läkare, sjuksköterskor och annan vårdpersonal dödats i

Syrien sedan kriget startade för fem år sedan. Jamil Adar konstaterar att han och hans familj har haft tur. Han vet ännu inte om de kommer att få stanna i Sverige, men han är glad att de har kommit hit.

– I mitt hemland hade jag en jättestor garderob med massor av kläder, men det är fascinerande hur lite man egentligen behöver. Det viktigaste är att vi är tillsammans.

Familjens namn är ändrade.

Text Anna Liljemark
Foto Linn Bergbrant
tordag@dn.se